

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΔΕΥΤΕΡΑΣ

Η Κυρά Μαριγώ στην δούλα τση

- Μαριγώ: «Στραβή είσαι κι ησκουντούφλησες, κι ηπερίχυσε ο καφές απ' το μπρίκι; Τι χάλια είναι αυτά! Αχαΐρευτη! Δώσε μια ματιά στον τζέντζερε, οπού βράζει η σούπα. Και ρίξε στα φρόκαλα τον ποντικό που ήπιασε η φάκα. Πάρε τη φροκαλιά και το φαράσι και μάνι-μάνι έλα δω! Τι ανυπόφορο, ντεμπέλικο σόι είσαι εσύ! Τσι, τσι, λέω θα 'ρχουνε βίζιτα μεγάλα υποκείμενα, πρέπει με τσιριμόνια να τσοι δεχτούμε. Δεν καταλαβαίνει, είναι ξερό κεφάλι.
- Ανθούλα, δεν σε αντέχω πια, θα σε στείλω πίσω στον Κούλα, στσι Φραντσέζες καλόγριες. Θα κρεπάρεις απ' τσ' αγγαρείες, άσε που θα έχεις πάλι το φραγκόπαπα να θέλει να σε φραγκέψει! Να φωνάξεις από το Κορδελιό τον Pierre Murat που ήκανε τα *carton pierre* του σαλονιού, *ma chère*, να μας σιάξει τα στόρια του μπαλκονιού, γιατί μας κρυφοκοιτάζει ο λεγάμενος από καρσί. Πανούκλα να πάθει! *C'est insupportable, mon Dieu!* Και είμαι με ντεκολτέ όλη τη μέρα, έχω κάτι *chaleurs!* Κάτι άφρες!
- Ανθούλα, πάρε το σουλαντιστήρι και άντε να σουλαντίσεις λίγο το γιασεμάκι, τσοι μενεξέδες και ούλες τσι γλάστρες του περβολιού, μη μαραθούνε τα λουλουδάκια τα κακομοίρικα, κι έπειτα μην ξεχάσεις να ξεσκονίσεις τσι ντισπέντσες του αντρεσόλ, εκείνος ο μουτζουρεμένος μαστροχαλαστής ο Τζιτζιφιός, με τα μερεμέτια που ήκανε, ηγινήκανε ούλα μπερμπάτι τριγύρω!»
- Η Ανθούλα, γελώντας:
- «Γιάννης είναι τ' όνομά του, το παρατσούκλι του είναι Τζιτζιφιός, αδύνατος όπως είναι ο καημένος... Κυρία, το τσιράκι του μπακάλη είναι εδώ στην πόρτα, ήφερε κάτι τυριά κασκαβάλι και παστουρμά που ηπαραγγείλατε.»
- Μαριγώ: «Πάρ' τα, και δώσ' του ό,τι παράδες πρέπει, δεν θέλω βερεσέδες. Και μην τον βάλεις μέσα στο σπίτι, αυτός πάντα με το ζερβό του μπαίνει. Το 'χω γρουσουζιά, σου λέω.»
- Ανθούλα: «Καλά, *Madame*, να μη σας γίνει ντέρτι, στο καλντιρίμι θα τον έχω από 'δω και μπρος να περιμένει αυτό το ζεβζέκη. Ούτε στο κατώφλι του σπιτιού μας δεν θ' ανέβει.»
- Μαριγώ: «Ανθούλα, δεν βρίσκω το διαλυστήρι, τη βρούτζα μου εκείνη με το ασημένιο χέρι, και τα *bigoudi* μου, να σιάξω λίγο τα μαλλιά μου. Ξέρω, είμαι λίγο ακατάστατη, μα εσύ πρέπει, Ανθούλα, να με συμματζεύεις. Ο Περικλής ούλο όμορφη θέλει να με βλέπει.»
- Ανθούλα: «Κυρία, ήρθε ο καβάσης απ' το Χάνι, τον ήστειλε ο κύριος Περικλής με ένα *journal* για σας.»
- Μαριγώ: «Ας μπει μέσα. Θα 'ναι το "Journal des Modes", αυτό δια τσι μόδες τσι παριζιάνικες. Θα 'ρθει αύριο η ράφτρα η *Mlle Simone*, θέλω να μου σιάξει ένα ταγιέρ δια το φθινόπωρο.»
- Η Μαριγώ έρχεται στην αντρέ:
- «*Vieni, vieni*, Αντώνη, *grazie*, και πε του *signor* Περικλή να μην αργήσει το βράδυ.»

Ο Αντώνης χαιρετά και φεύγει.

Μαριγώ: «Ωραίο παιδί είναι και λεύτερος, και απ' ότι μου λέει ο Περικλής, τίμιος, δουλευταράς, και σε γλυκοκοιτάζει κάθε φορά που θα σε δει. Να πω κάτι στο αφεντικό; »

Ανθούλα: «Ταλιάνος δεν είναι; Ούλοι έτσι κοιτάζουνε! Μα σας παρακαλώ, Κυρία, προξενιά δεν θέλω.»

Μαριγώ: «Αέρα έχουν πάρει τα μυαλά σου! Ξέρω με ποιον νταραβερίζεις, με κείνο τον αζυπόλυτο, πώς τον λένε, Θανάση. Ούλο γύρω-γύρω εδώ στο μαχαλά μας σεργιανάει. Τον έδε και ο Περικλής και μου είπε να σε συμβουλέψω, κοπρόσκυλο είναι λέει, ούλη τη μέρα στους καφενέδες, ναργιλέ και τάβλι, ακαμάτης, ανάξιο μούτρο!»

Ανθούλα: «Μεσίτης είναι, έτσι είναι μαθημένος, "Ούλη τη μέρα σε ένα γραφείο, δεν μπορώ", λέει.»

Μαριγώ: «Ντεμπέλης είναι, στην πίστη μου. Αν παντρευτείς με αυτόναν, δεν θα 'χετε παράδες ούτε για νοίκι στα παλιά Χιώτικα!»

Ανθούλα: «Μα αυτός ο Αντώνης, ούτε Χριστιανός δεν είναι...»

Μαριγώ: «Χριστιανός είναι μα ορθόδοξος δεν είναι, *catholique* είναι. Εμείς ορθόδοξοι είμαστε, και θρήσκοι, μα τα πράγματα σιγά-σιγά αλλάζουνε. Άκουσα πως στο Μπουρνόβα ηρίζανε κι εκείνο το ντουβαράκι που ηχώριζε στο νεκροταφείο τσοι τάφοι των ορθόδοξων με τσοι καθολικοί. Τι μας χωρίζει, εννοώ, δεν έχω ποτέ καταλάβει πολύ καλά. Να με συγχωρέσουνε οι Άγιοί μας, μα θαρρώ οι παπάδες κι από τσι δυο μπάντες κρατάνε αυτό το χώρισμα δια συμφέρο, *intérêt*, όπως λένε οι Φραντσέζοι.»

Ανθούλα: «Δεν ξέρω Κυρά μου, είναι θέματα που ξεπερνάνε το δικό μου το μυαλό. Αυτό που ξέρω είναι πως οι δικοί μας είναι πολύ ευαίσθητοι στο θέμα θρησκεία.»

Μαριγώ: «Το πολύ-πολύ, αν ο Antonios δεχτεί, που πιστεύω μπορεί, φαίνεται ζύπνιος, βαφτίζετε ορθόδοξα τα παιδιά στην κολυμπήθρα και δεν 'πομένει πρόβλημα.»

Ανθούλα: «Δεν ξέρω, Κυρά μου... Δεν θέλω ακόμη να παντρευτώ, να μπω σε μπελάδες. Φτωχό κορίτσι είμαι, ποιος με θέλει, ούλοι πίσω από την προίκα τρέχουνε.»

Μαριγώ: «Καλέ, εμείς τώρα να δούμε το νοικοκυριό μας, να συμμαζέψουμε το σπίτι. Το ξέρω, έχει πολλή λάτρα, βολοδέρνομε πολύ δι' αυτό, μα του αξίζει, είναι μεγάλο, όμορφο και αρχοντικό. Όσο δια προίκα, ο Περικλής, όσο και να μην το δείχνει, είναι καλόψυχος, *généreux*, όπως λένε οι Φραντσέζοι. Να 'ρχει η καλή ώρα και θα σε φροντίσει, θα τακτοποιήσει το θέμα. Μα πάλι σ' το ξαναλέω, άσε πια τα πολλά τα σούρτα-φέρτα μ' αυτόν τον αχαϊρευτο το Θανάση. Ο Αντώνης τση πιάτσας είναι, έχει καλά φερσίματα. Κακά χούγια δεν έχει, μπεκρής, χασιστζής, μπαγαπόντης δεν είναι. Τι θέλεις άλλο!»

Ανθούλα: «Καλά, Κυρία.»

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΤΡΙΤΗΣ

Η Ανθούλα κι ο γιαβουκλού τση ο Αθανάσης στο τηλέφωνο

- Ανθούλα: «Θανάση μου, έλα, έλα, ήβγε η Κυρά, ηπήε στη νονά τση, *pour une heure* μου λέει. Μανία την ήπιασε τώρα με τα φραντσέζικα, κάνει λέει πολύ *comme il faut*. Δεν μπορώ να τη χωνέψω, είναι τόσο κουσελιάρα! Και κάνει και την κοκέτα, μια βέρα *sonradan görme!* Τουλάχιστο ο σύζυγος ο Περικλής είναι βέρος τσελεμπής λιμοκοντόρος. Πρέπει να τον δεις όταν πηγαίνει στον Παράδεισο, σσι κούρσες, με το καπέλο και το μπαστούνι του.»
- Θανάσης: «Μωρή, μπας και κάτι μαγειρεύεις μ' αυτόν; »
- Ανθούλα: «Όχι, βρε σαχλέ, τι είναι αυτές οι τζαναμπετιές; Ξέρεις πως είσαι ο ένας και ο μοναδικός σεβνταλής μου, αν και πόσοι θένε να με κορταρίσουνε! Στο ντουρσέκι του *çikmaz* σοκάκι, στου ζερζαβατζή που πάω για να ψωνίζω, με κάνουνε καρτέρι.»
- Θανάσης: «Μωρή ασουλούπωτη, *sokak süpürge*, θα με βγάνεις από τα ρούχα μου και θα γίνει κána μακελειό στο μαχαλά, και ούτε πασβαντάδες ούτε πολισμάνοι θα σε σώσουνε από τα χέρια μου!»
- Ανθούλα: «Βρε κούκλε μου, άσε αυτά τα νταηλίκια και έλα να μου δώσεις ένα φιλάκι, εκεί που εσύ ξέρεις... Σήμερα μοσχοβολώ, ήβαλα τση Κυράς τση κοκόνας την ακριβή κολόνια που παίρνει από τον “Bon Marché”.»
- Θανάσης: «Μάτια μου γλυκά, είμαι με τον καφετζή το Leonardo. Αφήνω μάνι-μάνι τάβλι και ναργιλέ, και είμαι σ' εσένα σ' ένα κάρτο. Θα σου φέρω και πούλουδα του μπαχτσέ. *Au revoir!*»

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΤΕΤΑΡΤΗΣ

Το ζευγάρι Περικλής και Μαριγώ κουβεντιάζουνε

- Περικλής: «Είμαι ψόφιος σήμερα. Πολλή δουλειά στο Whittall Χάνι μας, ηφορτώναμε σταφίδα. Μεγάλο χαλαμπαλίκι στο *Quai*, στην Προκουμαία, και οι μαούνες είχανε ξεχειλίσει από κάσες. Δύσκολα βρήκαμε μια μπάντα για τσι δικές μας. Οι χαμάληδοι θα πλουτήνανε σήμερα, ούλο χαμόγελα και κομπλιμέντα ήντουστε! Να δεις εκείνο τον ευλοημένο που έχει το παρατσούκλι “Ασπίδα”, τι τρεχικό ήκανε, με οκάδες βάρος στον ώμο του! Του άξιζε το μπόλικο μπαξίσι που του ’δωσα.»
- Μαριγώ: «Καλά, πού ήφαγες το μεσημέρι; Δεν ήρθες σπίτι...»
- Περικλής: «Μια που ήμουνε στο *Quai*, ηπήγα εκεί κοντά στου φίλου μου του *Fragiacomo*, στο ρεστοράν του “*Hôtel de la Ville*”. Είχε ωραία σουτζουκάκια με πιλάφι ατζέμικο, πήρα και μια μπίρα, και για φρούτο ένα απίδι.»
- Μαριγώ: «Πάλι πολλά ήφαγες, θα σου ανέβει η ζάχαρη! Μπελάδες γυρεύεις...»
- Περικλής: «Όχι καλέ, μην κακομελετάς, ούτε άγγιξα τσοι μεζέδες, και είχε ένα σωρό. Και γλυκά, να μη σου λέω: Μπακλαβάδες, κανταΐφια! Να μην τα μωρολογώ, πολλά τσεσίτια, μα εγώ προσέχω τη *santé* μου, όπως το λέει ο *docteur Chassaud*, και δεν θέλω έπειτα να μου κάνει γιασάκι την κάτσα που τόσο αγαπώ. Δόξα σοι ο Θεός, έχομε *rendez-vous* την επόμενη Κυριακή στου *Maggjar* μπροστά, και θα πάω με την παρέα μου για πέρδικες και μπεκάτσες. Ο καινούριος τσιφτές μου με τσι καλές μου εγγλέζικες καρτούτσες, τα φουσέγγια μου, είναι χαζίρι. Θα τως μοστράρω εγώ με τα σκυλιά μου, τον *Flit* το *setter* και τον *Ulysses* το *pointer* μου, τι σόι τουφέκι είναι ο Περικλής Αγάς!»
- Μαριγώ: «Μην αρχινάς τσι κατσαδοριστικές ζεβζεκιές σου, και μια που άνοιξες αυτή την κουβέντα, να βρεις ένα *cuisinier*, ένα μάγειρα, να σου ψήνει λαγοί, μπεκάτσες και τα λοιπά. Η Ανθούλα δεν τα καταφέρνει, και εγώ τώρα πια έχω άλλες *préoccupations*, απασχόλησες *mondaines*.»
- Περικλής: «Φτάνει η γκρίνια σου! Η κάτσα, όπως λέει ο φίλος μου ο *Perinis*, είναι σα μια ιερή, *sacrée*, εικόνα του Άγιου Νικόλα. Πρέπει να τη σέβεσαι εσύ, και μην το παρακάνεις μ’ αυτές τσι σαχλαμάρες, τσ’ αστικές *mondanités*, όπως τσι λες. Και η Ανθούλα να κάνει το σταυρό τση και να μάθει να κουζινιέρνει το *gibier*! Και εμείς, τι νομίζεις, δύο φραντσέζικα τα ξέρομε! Προ παντός, *si c’est pour la chasse, ma chère*. Ο κόνσολας ο Σπανιόλος ούλο κομπλιμέντα μου κάνει, όταν του μιλώ φραντσέζικα. “*Bravo, bravo*”, μου λέει, “*mon cher Pericles*.” »
- Μαριγώ: «Βρήκε ο ένας στραβός τον άλλονε! Ας αλλάζομε κουβέντα, ήρθε το βαπόρι στην ώρα του; Πάλι αυτά με παντιέρα ολλαντέζικια, του Ταλιάνου του *Sperco* του ατζέντη; »
- Περικλής: «Ναι, κοκόνα μου! Μ’ ηβοήθησε πολύ ο μεσίτης ο Κιρκόρ, και μάνι–μάνι ητελέψαμε τσι φορμαλιτέ με τα χαρτιά στο Κουμερκάκι. Γιατί ηρχόντανε και μια μπόρα από πάνω από τα Δυο Αδέλφια, θα γινόμαστε παπί, και δεν είχα πάρει και παρασόλι! Είναι καλό παιδί ο Αρμένης ο Κιρκόρ, δεν τον έδα ποτέ να μπλεχτεί σε καμιά κομπίνα, σε κάνα νταλαβέρι. Εσύ τι ήκανες σήμερα; »

- Μαριγώ: Σήμερα *après midi* ηπήγαμε με τσι φίλες μου λίγο σεργιάνι προς τη *Gare*, που είναι τα όμορφα αγγλέζικα σπίτια, και πιο κάτω καρσί, που ήντουσε κάτι φάμπρικες, ο Chabert, ο φίλος τση Μαρίκας τση Λεβαντίνας, ήκανε *un Cercle*, μια λέσχη, *très chic*, πολύ νόστιμη, με *tennis* και χαβούζα. Μας ηκεράσανε τζιτζιμπίρια και καφέ, και τσάι με γλυκά, μα θέλω να γίνω *membre*, μέλος, κι εγώ. Για το γυρισμό, όπως είμαστε κουρασμένες, ηπήραμε καρότσα που μ' ήφερε μέχρι εδώ στο πι και φι.»
- Περικλής: «Εσύ μ' αυτές τσι φραντσεζούρες σου και τα μεγαλεία σου, θα με φαλίρεις! Εγώ δεν έχω του Μπαλτατζή την κάσα!»
- Μαριγώ: «Έλα βρε άρχοντά μου, άσε αυτές τσι μπούρλες, αυτές τσι παραξενιές! Χιώτης καπάτσος δεν είσαι; Όλα τα πηγαίνεις θαμάσια, φτου, φτου, να μην αμπασκαθείς! Έλα τώρα λεβέντη μου στην αγκαλίτσα μου, να σε νανουρίσει η γυναικούλα σου, και μην παραπονεύεσαι. Φέρνει γρουσουζιά, δεν το θέλει ο Θεός, σου λέγω...»
- Περικλής: «Καλά, κούτσα μου, και θα σου πάρω κι εκείνο που σου 'ταξα, τα σκουλαρίκια από το φαμόζο κουγιουμτζή του Φραγκομαχαλά, πώς τον λένε, Κατραμόπουλο, αν δεν λαθεύομαι.»

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΠΕΜΠΤΗΣ

Η Μαριγώ ηαρρώστησε

Από την κρεβατοκάμαρα, η Μαριγώ με παραπονιάρικια φωνή:

«Πού είστε ούλες, μαμά μου, αδρεφούλα, θα πεθάνω και δεν θα το πάρετε χαμπάρι...»

Τρέχει από την κουζίνα η κόνα Μαρκέλλα:

«Παιδί μου, Μαριγούλα, μη λες τέτοια λόγια, εδώ είμαστε. Ηπήγαμε στην κουζίνα με την αδρεφούλα σου την Αλεξάνδρα να σου ετοιμάσομε ένα ρυζόγαλο, να φας κάτι. Δεν μπορεί να 'πομένεις νηστικιά ούλη τη μέρα, Μαριγώ. Να σου κάνω καμιά γητειά, και το βράδυ κούπες, κι ύστερα να κουκουλωθείς καλά στο κρεβάτι σου. Έναν καλόν ύπνο, κι αύριο δεν θ' απομείνει τίποτα.»

Μαριγώ: «*Non, non*, δεν θέλω, *le docteur Chassaud* να έρθει *vite-vite, no, no.*»

Η κόνα Μαρκέλλα στην Αλεξάνδρα:

«Τι λέει το γιαβρί μου, το νονό τση τον συχωρεμένο φωνάζει, αχ! Αχ, τι συμφορά!»

Αλεξάνδρα: «Ποιο νονό, μαμά, πάλι φραντσέζικα παραμιλεί. Δεν είναι τίποτα, μ' αυτά τα ντεκολτέ και τα κοκεταρίσματά τση μέρα και βράδυ, η αξετσιύπητη ηπούντιασε! Μια γρίπη είναι ούλη-ούλη!»

Κόνα Μαρκέλλα: «Μαριγούλα μου, μην κάνεις έτσι. Θα έρθει ο Περικλής και θα φέρει το γιατρό, Σασό, Σοσό, όπως τον λέτε.»

Μαριγώ: «Ο Περικλής μόνο τη σταφίδα του έχει στο νου του. Σταφίδα από 'δώ, σταφίδα από εκεί, κι εμείς *aspetta cavallo che l'erba cresce!* Να πάει η Ανθούλα να τον φέρει μάνι-μάνι, να του πει πως η γυναικούλα του αισθάνεται σαράβαλο, είναι βαριά άρρωστη...»

Κόνα Μαρκέλλα: «Τι λέει πάλι, δεν την καταλαβαίνω. Αχ, Μανόλη μου, άντρα μου, πού είσαι να ήβλεπες τα χάλια μου!»

Αλεξάνδρα: «Ε, μαμά, μην κάνεις έτσι κι αρρωστήσεις κι εσύ! Δεν έχει τίποτε, δεν βλέπεις; Άφησε τα φραντσέζικα κι ηραχίνησε τα ταλιάνικα. Και άσε ήσυχο το μπαμπά εκεί που είναι. Λίγο δεν ηπαιδεύτηκε, όταν ηζούσε...»

Κόνα Μαρκέλλα: «Καλά, παιδί μου, κουμάντο πια κάνετε εσείς οι τζόβενοι. Τώρα θα έρθει ο Περικλής και όλα θα τα τακτοποιήσει, όλα θα μούνε στο μέρος τως, και η Μαριγούλα θα γίνει καλά. Δόξα σοι ο Θεός, χίλια ευχαριστώ Άγιε μου Φανούριε, που μας ηφανέρωσες ένα γαμπρό σαν τον Περικλή! Χώμα πιάνει, μάλαμα γίνεται! Μα Άγιε μου, το τάμα μου δεν το ηξέχασα, θα το κάνω. Αν βάλεις και κάνα χέρι δια την Αλεξάνδρα μου, να βρει και αυτή η κακομοίρα έτσι ένα καλό γαμπρό, ασημένιο χέρι θα σου φέρω.»

Αλεξάνδρα: «Τι μουρμουρίζεις πάλι μαμά, γιατί δεν ηπαντρεύτηκα ακόμα εγώ; Δεν είμαι κακομοίρα, και φτάνει μ' αυτές τσι προξενιές που κάνεις εσύ και οι κοκόνες οι φιληνάδες σου. Δεν θέλω μπελάδες σαν κι αυτούς που μου ησκαρώσατε με κείνο το λωλό Γιάννη, που από το πρωί μέχρι το βράδυ τα ίδια ήλεε: "Μην κοιτάζεις από 'δώ, μην κοιτάζεις από 'κεί, μη βάνεις τόσο *rouge*, τι 'ναι αυτό το ντεκολτέ!" Σκλάβα ηγύρευε! Ανυπόφορος ήτανε, και έπειτα με ζάλιζε συνέχεια με το "Γιατί κάνεις μούτρα, αφού εγώ έχω

σοβαρά αισθήματα;» Και μ' ηκουβαλούσε με κείνο το ποδήλατό του, μια αντίκα, από γήπεδο σε γήπεδο, *fut bol*, κούρσες ποδηλάτου, μπισικλέτας όπως λένε οι φίλοι του, φωνές, καβγάδες και τίποτα άλλο! Μανία είχανε να ξεπεράσουνε τσοι Λεβαντίνοι... *Eksik olsun*, καλλίτερα καλόγρια να γίνω!»

Κόνα Μαρκέλλα: «Λίγο τρόπο και διπλωμασία θέλει, κόρη μου. Κάν' τως στην αρχή τα χατίρια τως και έπειτα, σιγά–σιγά, θα κάνουνε τα δικά σου. Δεν βλέπεις την αδρεφούλα σου τη Μαριγώ πώς τα ηκατάφερε; Ο Περικλής σούζος στέκεται μπροστά τση, και την έχει στα όπα–όπα. Όλα τα καπρίτσια τση κάνει, πιάνο, φραντσέζικα, *Cercle*, μπιζού, τουαλέτες και τα λοιπά.»

Χτυπάει το κουδούνι, και είναι ο Περικλής με τον γιατρό. Χαιρετούνε βιαστικά και μπαίνουνε στην κρεβατοκάμαρα. Ο Dr. Chassaud, πολύ *gentleman*, σκύβει και παίρνει το χέρι τση Μαριγώς και το φέρνει μέχρι τα χείλια του, μα δεν το φιλά.

Dr. Chassaud: «*Bonjour, ma chère, qu'est qui ne va pas?* »

Η Μαριγώ, με ένα χαμόγελο μεγάλο σαν ούλο το δωμάτιο:

«*Je ne sais pas, cher Docteur, j'ai mal παντού, και έχω και ζέστη.*»

Ο γιατρός την οσκουλτέρνει.

Περικλής: «Τίποτα σοβαρό, *Docteur?* »

Dr. Chassaud: «*Non, une grippe.* Κρύο πήρε, ζεστά να παίρνει. Να την τρίψετε με σπύρτο, και να τση κάνουνε και ένα σερβιτσιάλο, καλό θα τση κάνει. Σε δύο μέρες θα 'ναι στο πόδι.»

Μαριγώ: «*Non, mon Dieu!* Τρεμούλα μ' ήπιασε, θα με πονέσει αυτό το ματζαφλάρι!»

Περικλής: «Ψυχούλα μου, μη φοβάσαι. Θα είμαι κοντά σου, θα σου βαστώ το χέρι.»

Κόνα Μαρκέλλα: Αχ! Αχ! Τέτοιο γαμπρό, πού βρίσκεις; Μαλαματένιος είναι! Σου εύχομαι, γιόκα μου, να 'χεις του Αβραάμ και του Ισαάκ όλα τα πλούτη και τα αγαθά.»

Η Αλεξάνδρα σουσουρεύει:

«Δεν ξέρω αυτοί οι δυο τι είχανε, μα ο Περικλής καλά τα οικονομά. Αν και, με αυτή τη σπάταλη την κοκέτα την αδρεφούλα μου, δεν μπορεί να κάνει διαφορετικά...»

Περικλής: «Άντε, Μαριγούλα, γίνε γρήγορα καλά και θα σε πάω στο Παρίσι.»

Η Μαριγώ, που αμέσως μάνι–μάνι τσ' ήρχε χρώμα στο πρόσωπό τση, λέει:

«Σαν να αισθάνουμαι κιόλας πιο καλά. *O merci mon Périclès, viens que je t'embrasse.*»

Ο Dr. Chassaud χαιρετάει *très poliment*, ευγενικά, όλους και λέει:

«*Vous viendrez au bal du "Sporting", n'est-ce pas?* »

Μαριγώ: «*Bien sur. Périclès*, μια που θα πάμε στο Παρίσι, παίρνομε από εκεί την τουαλέτα δια τον μπάλο.»

Περικλής: «*Bien*, αγάπη μου, μα κι από 'δώ, από το "Au Printemps", ούλα παριζιάνικα δεν παίρνεις; »

Κόνα Μαρκέλλα: «Αχ, αχ! Τι γαμπρό μαλαματένιο και μπερεκετλή έχω! Περικλή μου, αυτός ο γιατρός, πώς τον λέτε, Σασό, είναι παντρεμένος; »

Αλεξάνδρα:

«Φτάνει μαμά αυτό το γουδί, το γουδοχέρι! Ούλο γαμπροί βλέπεις παντού. Μην ανεκατεύεσαι, όταν θέλω γαμπρό θα τον εύρω εγώ μόνη μου! Μπάστα, σε παρακαλώ, δεν θέλω ν' ακούσω πια κουβέντα δι' αυτό το πράμα!»

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ

Η Μαριγώ και οι φίλες τση

Η σβέλητη σιλουέτα τση Μαριγώς φάνηκε στην πόρτα του σπιτιού τση, στο σοκάκι Petrocochino No. 13:

«Ελάτε βρε κορίτσια, κοπιάστε, μπειίτε μέσα, μη με κάνετε να περιμένω στην πόρτα! Φυσάει λίγο, να μην πουντιάσω, ξέρετε πόσο ντελικάτης φύσης είμαι.»

Η Κατίνα στη Σοφία:

«Αρχίνησε πάλι με τα δικά τση τα παινέματα...»

Παρασκευή: «Μπήκαμε, ήρχαμε γλυκιά μου.»

Μαριγώ: «Καλώς ορίσατε, *bienvenues!* Ανθούλα, πού είσαι να πάρεις τα μαντό απ' τσι κυρίες; Ποτές δεν σε βρίσκω όταν σε θέλω!»

Στο μεταξύ, ούλες ημπήκανε στο χολ και κοιτάζουε με μεράκι τη μεγάλη πιανόλα που είναι απάνω σε ένα ατζέμικο σετζαντέ.

Μαριγώ: «Ναι, τη βλέπετε, κορίτσια, την πιανόλα μου; Αυτή παίζει μόνη τση μουσική, είναι "*un piano mécanique*". Έχει ένα διαβολεμένο μηχανισμό με κάτι *rouleaux* με νότες. Ο Περικλής μου την ήφερε από το Παρίσι. Μου είπε, "Αν κάνεις και φραντσέζικα και πιάνο μαθήματα *en même temps*, πολύ βαρετό θα είναι. Τουλάχιστον με την πιανόλα θα έχεις μουσική δίχως κόπο." »

Ούλες μαζί, ειρωνικά:

«Μπράβο, μπράβο... Τα καταφέρνεις ούλα μια χαρά, Μαριγούλα μας!»

Ούλες περνάνε στο σαλόνι, όπου βρίσκεται μια ωραία *cheminée salamandre* με ένα σωρό *bibelots* ευρωπαϊκά. Το σαλόνι έχει και πολλά όμορφα καθίσματα, σοφάδες με βελουδένιο ύφασμα και από ξύλο μαουίνι ή καρυδιάς. Έχει και ωραία φωτιστικά χρωματιστά βενετσιάνικα, κονσόλες, χαλιά και κιλίμια αξίας του τόπου μας, παντού με γούστο τακτοποιημένα.

Η Ανθούλα φέρνει τον ασημένιο δίσκο με τα ρετσέλια και τα νταντελένια πετσετάκια.

Μαριγώ: «Τραταριστείτε, κορίτσια, έχει βύσσινο και νεράντζι, όλα σπιτικά. Κι άλλη μια κουταλίτσα πάρε, Παρασκευούλα μου, δεν είσαι σε ξένο σπίτι, μη ντηριέσαι. *Faites comme chez vous.*»

Τα βίζιτα, με ματιές ανάμεσά τως:

«Πάλι ξαναμπίντα με τα φραντσέζικά τση...»

Μαριγώ: «Άντε, Ανθούλα, αρώτα τσι κυρίες πώς θένε τον καφέ τως, δικό μας ή φραντσέζικο; Και φέρε τα σεκερλουκούμια, τα φοινίκια και τα κουλουράκια, να τρατάρουμε τσι καλές μου φιληνάδες.»

Η Ανθούλα πάει στη *salle a manger* και φέρνει από επάνω απ' τη σερβάντα τσ' ασημένιοι δίσκοι με τα γλυκά. Τα βίζιτα μ' αυτήν την ευκαιρία δίνουνε μια ματιά στη *salle a manger*, και θαμάζουε τα μόμπιλα, ένα μεγάλο τραπέζι με σκαλιστά πόδια, ασορτί καρέκλες και φοτεϋ, σείμπόρ, φωτιστικά από ακριβή πορσελάνη, οπαλίνες μέσα σε βιτρίνες, *tableaux*, βάζα και τα λοιπά. Εδώ η Μαριγώ έδινε τα φαμόζικά της *dîner* στους φίλους και καλεσμένους τση. Τότε στρωνόντουε τα κεντημένα τραπεζομάντηλα, και κατεβαίνανε

από τσι ντεσπέντσιες τα πορσελάνινα σερβίτσια, τα ασημένια μαχαιροπίρουνα και τα κρυστάλλινα ποτήρια.

Έπειτα από λίγο, η Σοφία:

«Ευχαριστούμε πολύ, όμορφη γέψη έχουνε αυτά τα γουστόζικα γλυκά. Μπορώ να πάρω των σεκερλουκουμιών τη συνταγή σου; »

Μαριγώ: «Με ευχαρίστηση. Τη βαστάμε από την συγχωρεμένη τη νόνα του Περικλή μου. Μεγάλο υποκείμενο ήτανε σε ούλα τση, να, καρσί στο ντουβάρι μέσα σε μαλαματένια κουρνίζα είναι ζωγραφημένη. Ήταν μια αρχόντισσα του Μπουτζά, μια Κυρία, μια Μαντάμα, σας λέγω.»

Παρασκευή: «Πολύ σωστά, και η δικιά μας φαμίλια την θυμάται.»

Σουσουρεύουνε στην Παρασκευή οι άλλες:

«Γιατί δεν την αρωτάς και δια την δικιά τση φαμίλια; »

Η Παρασκευή, σιγανά, τως απαντά:

«Σιωπή, ντροπή, κουσελιάρες...»

Μαριγώ: «Βρε παιδιά, να παίξομε καμιά πάστρα, ή καμιά τόμπολα!»

Σοφία: «Άσε, άλλη φορά, να μην αργήσουμε πολύ. Θα 'ρχουνε οι άντροι μας από την δουλειά και, ξέρεις, θένε να μας δούνε εκείνη την ώρα στα σπίτια μας.»

Κατίνα: Ναι, σωστά τα λες Σοφία μου, άλλη φορά τα χαρτιά και η τόμπολα. Μα, Μαριγώ, πε μας τι ηγίνηκε με το *Cercle* του Chabert που ήθελες να γραφτείς, το ηδέχτηκε ο Περικλής; »

Μαριγώ: «Δεν ήτανε πολύ εύκολο, όχι πως είναι τσιγκούνης, μα με ζηλεύει βρε παιδιά. Δεν το λέει όμως πολύ ανοιχτά και ψάχνει δικαιολογίες του κώ..., να μην πω και έναν άσκημο λόγο. Συγχώρησέ με, Παναγίτσα μου! Μου λέει, “Μα εκεί έχει πολλή μουσκουλάντζα”, και κοροφέξαλα. Σαν παντού να πρέπει να είναι μόνο Ρωμιοί και γνωστοί! Σμύρνη είναι εδώ, δεν είναι χωριό! Και εκείνος, όταν πηγαίνει στην κάτσα, δεν είναι που δεν κάνει παρέα με Λεβαντίνους, Τούρκους και ξένους κόνσολους και τα λοιπά... Είναι ένα γεγονός, ο πλούτος τση Σμύρνης είναι αυτό. Να μη σας τα πολυλογώ παραπάνω κορίτσια, ένα βράδυ, όπως το λέει και ο αμανές, τα ηκατάφερα, “*ce que femme veut*”, και στο φινάλε, εντάξει το *Cercle*. Και δεν ήφτανε αυτό, μου 'κανε και ρεγάλο σκουλαρίκια από τον φαμόζο κουγιουμτζή του Φραγκομαχαλά, τον Κατραμόπουλο.»

Ούλες στο πόδι, με τσουπανάκια:

«Μπράβο, μπράβο!»

Μαρίκα: «Ναι, και αυτή η μουσκουλάντζα που λένε δεν είναι κακό πράμα, *au contraire*. Ο μπαμπάς μου είναι Ταλιάνος, μα η νόνα του ήτανε Χιώτισσα, Ρωμιά. Κι η μαμά μου είναι Φραντσέζα, μα η μαμά τση ήτανε Αρμένισσα. Αύριο, αν στσι φαμίλιες έχει και Τούρκους και Εβραίους, να μη σαστίζεστε, ούλοι μια φάτσα είμαστε. Έχει καλούς και κακούς σε ούλες τσι ράτσες και τσι θρησκείες.»

Σοφία: «Μπράβο, μπράβο! *Bella* Μαρίκα μου, μέλι και γνώση έχουνε τα λόγια σου, φτου, φτου, μη σε ματιάσουνε! Μα να πηγαίνουμε, να μην το κάνουμε αρμένικο το βίζιτο...»

Παρασκευή: «Η Dominique, η φιληνάδα μας, μου έλεγε πως αυτοί οι Chabert, που είναι μεγάλη φραντσέζικα φαμίλια, είναι συγγενείς τση. Είναι αλήθεια, Μαρίκα; »

Η Μαρίκα, γελώντας:

«Όχι, βρε κορίτσια! Πού ο Chabert με το σοκάκι στο όνομά του, πού η Dominique! Τση γούνας του το μανίκι είναι!»

Ούλες σπάνε στα γέλια.

Κατίνα: «Φιληνάδες, το άλλο Σάββατο, αν θέτε, να πάμε στο *cinéma* στο "Palace", στο *Quai*, παίζει ένα *film* με το Valentino.

Οι άλλες: «Καλή ιδέα, *d'accord!*»

Η Μαριγώ: Βλέπω αυτή η αγάπη δια τα φραντσέζικα δεν είναι μόνο δικιά μου. Είναι όμορφη γλώσσα που τη μιλάει τόσος καλός κόσμος και κάνει πολύ εφφέτο, γι' αυτό γεμίζουν τα σχολεία των *Masoeur-ων* και των *Frér-ων*. Μα κι εμείς με την Ευαγγελική, και τώρα με το κουκλί το Ομήρειόν μας και με τα ελληνο-γαλλικά σχολεία σαν του Αρώνη, δεν έχει λόγο να τσι ζηλεύομε. Τώρα έρχονται και οι Αμερικάνοι με πολλά παραδάκια, τα δολαριά τως, θα δούμε τι θα γίνει. Κάνουνε σχολεία, λένε, σαν τσ' αρχοντικές έπαυλες των Whittall, Parazian και Μπαλτατζή, που ηβιζιτάρανε Σουλτάνοι, Βασιλιάδες και Πρίγκιπτοι όλης τσ' οικουμένης. Λένε πως ηβρήκανε και μέρος στον Παράδεισο. Σαν να το ηκάνανε απόστα, γιατί αυτοί οι Προτεστάντες ούλο γι' αυτό μιλάνε.»

Κάνει το σταυρό τση τρεις φορές και, σηκώνοντας τα μάτια προς τον ουρανό, λέει:

«Θεούλη μου παντοδύναμε! Παναγίτσα μου θαματοουργιά μου! Μόνο εσείς ξέρετε πού θα πάμε...»

Ούλες μαζί, κάνουνε το σταυρό τως και λένε:

«Αμήν!»

Η Ανθούλα, με το όμορφο χαμόγελό τση, φέρνει από την καπελιέρα τα παναφόρια και τσι μουσαμαδιές τως και τως λέει:

«Να κοπιάστε πάλι, εδώ είμαστε για να σας σερβίρομε.»

Ούλες μαζί: «Συγχαρητήρια, κομπλιμέντα, Μαριγώ! Τέτοια υπηρέτρια, μακάρι να είχαμε κι εμείς...»

Όταν ηφτάσανε στο κατώφλι του σπιτιού, ούλες χαιρετάνε και ευχαριστούνε την Μαριγώ δια την τσιριμόνια τση.

Η Μαριγώ: «Κανονίστε με τσ' άντροι σας να έρχετε για καμιά βεγγέρα, ή *après souper*, ό,τι προτιμάτε!»

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ

Οι φίλοι μας στο Θέατρο τση Σμύρνης

Ο Περικλής και η Μαριγώ, με τσοι Λεβαντίνοι φίλοι τως, τον Tony τον Εγγλέζο και τη γυναίκα του την Φραντσέζα Anne, και το Marcello με τη Lucia, βενετσιάνικια καταγωγή μα με αυστριακό πασαπόρτι, είχανε συμφωνήσει να πάνε στο περίφημο και ξακουστό Θέατρο τση Σμύρνης, που ήτανε στο *Quai*. Ούλοι οι Σμυρναίοι ήντουστε περήφανοι δι' αυτό, και όταν οι ξένοι, αλλά και πολλοί Αθηναίοι, τσ' ηκομπλιμεντέρνανε, τα μάτια τως ηγυαλίζανε από χαρά και κέφι, και πολύ συγκινευούντουστε κιόλα. Είναι γεγονός, το Θέατρο ήτανε κάτι το εξαιρετικό, ένα κουκλί, με καθίσματα από μαλαματένια ξύλα και κόκκινο βελούδο. Με τσ' ωραίες λότηρες του, ήπαιρνε απάνω από 750 θεατές.

"Une merveille de chez nous", ηλέγανε οι Φραντσέζοι, γιατί είχε πάρει μοντέλο του ένα παριζιάνικο, *"fantastico"* οι Ταλιάνοι, *"beautiful"* οι Εγγλέζοι. Πολύ λούσο τα πελώρια φωτιστικά, *"Lustres de Versailles"* τα 'λεγε η Anne. "Και το μάρμαρο από την Carrara πρέπει να είναι", είπε ο Marcello. Και ο Περικλής ήλεγε περήφανα, "Απ' όπου και να είναι, είναι! Μα το Θέατρο είναι δικό μας, ούτε η Αθήνα δεν έχει τέτοιο!"

Τα ζευγάρια ήντουστε κι εκείνα λουσάτα, *smoking* και *rapillon* οι άντροι, μακριές ντεκολτέ ρόμπες οι γυναίκες. Η Μαριγώ, είχε βάλει σχεδόν όλα τα μπιζού τση.

Ηδίνανε την *"Aida"* του Verdi. Μα ο Περικλής ήλεγε πως ήτανε ξετρελαμένος με ό,τι είχε να κάνει με *"Carmen"*. Οι κακές κουσελιάρικες γλώσσες τση Σμύρνης ηλέγανε πως πριν παντρευτεί είχε κάνει τη ζωή του, και πως είχε λόγο που η σταφίδα που εξπορταίνει πάει σε πολλές ξένες χώρες, όπου είχε πολλές μαιτρέσες, γκόμενες, όπως τσι λένε τώρα οι τζόβανοι. Φαίνεται καμιά Carmen Σπανιόλα τον είχε μαγέψει για πολύ καιρό!

Όταν το 'μαθε η Μαριγώ, ηπήγε σε μια καφετζού, που τσ' ηάδειασε το πορτοφόλι δια να δει μες στο φλιτζάνι του καφέ το μέλλον τσ' υπόθεσης. "Κοριτσάκι μου", τση λέει, "περασμένα-ξεχασμένα, μα μην λησμονείς πως αυτές οι Σπανιόλες είναι ζεστές σαν το καλοκαίρι τση Σμύρνης. Να σε δω κι εσένα, πρέπει να 'σαι *à la hauteur*." Είχε σαστίσει η Μαριγώ από τα λόγια και τα φραντσέζικα τση καφετζούς. Μα όταν είδε ούλες τσι μαντάμες που ήντουστε στο σαλόνι, ηκατάλαβε πως αυτή ήταν τετραπέρατη, και με πολλή *expérience*. Όταν η καφετζού την ηπήγε μέχρι την πόρτα, που αυτό το ήκανε δια αυτές που τσ' ηαφήνανε πολύ μπαξίσι, τση λέει: "Αν δεις πάλι τίποτα λοξό στη συμπεριφορά του άντρα σου, έλα πάλι, θα σε πάω στην τσάτσα μου, μια φίνα μάγισσα, και με αυτά που θα σου πει, θα κάνεις τον Περικλή να λωλαίνεται για σένα." Μα η Μαριγώ δεν ήτανε τόσο χαζή, κι ησκέφτηκε πως τα παραδάκια του Περικλή ηπροτιμούσε να τα έχει δια κείνη και όχι δια καφετζούδες, μάγισσες και χαρτορίχτρες, που είχαν γεμίσει τη Σμύρνη, και δεν ηξαναπήγε. Μα ηπρόσεχε να μη χάσει το γκελ τση, όπως το λένε οι μπαγάσηδοι τση Σμύρνης, και να είναι πολύ θηλυκιά και ναζιάρα με τον Περικλή, γιατί είχε καταλάβει πως του αρέσανε αυτά τα κόλπα.

Στο αντράκτ ηπήγανε στο *bar*, όπου ησυναντήσανε πολλοί γνωστοί *de la haute société*, Μπουρνοβαλήδες, Μπουτζαλιώτες και του *Quai*. Οι φαμόζες αδελφές Αθανασούλα, οι de Cramer, οι Ολλαντέζες, λίγο κρύες μα όμορφες. Ο Marcellos ηπρόφταξε πριν τσ' άλλοι και τσ' ηκέρασε *champagne*. Ο Περικλής, που του άρεσε η ρεκλάμα κι ήλεγε πως κάνει καλό δια τη δουλειά του, ητσατίστηκε λίγο, και τως λέει, "Όταν εβγούμε από εδώ, θα σας πάω κάπου, και εκεί θα σας κεράσω εγώ." Ο Tonis με χαμόγελο λέει, "Μπας και μας κεράσεις σταφίδα, Περικλή;" Ηγελάσανε, μα ο Περικλής ήθελε να 'χει τον τελευταίο λόγο: "Τέτοιο *humour*, πρέπει να είναι εγγλέζικο", τως λέει.

Η όπερα με ούλα τση, μουσική, ντεκόρ, και με τσοι κανταδόροι, *prima donna*, τενόρο και τα λοιπά, άρεσε πολύ. “Ένα σουξέ”, ηλέγανε ούλοι, και στο τέλος ηπαίζανε τσουπανάκια δια πολλή ώρα.

Βγαίνοντας από το Θέατρο, αγорάσανε και κάμποσες τσεμπλεμπούδες και πασατέμπο από τσοι πουλητές. Ο Περικλής έπειτα τσ’ ηπήε εκεί κοντά, στο “Café Κωστή”. “Ξέρετε”, λέει, “στο *Quai* μόνο έχει απάνω από 15 *café*, μα γλάσάδα σαν εδώ δεν έχετε γουστάρει.” Σε ούλους άρεσε, ήταν πολύ καλής καλιτέ.

Αν και ήτανε αργά πια, είχε πολύ χαλαμπαλίκι στο *Quai*. “Η Σμύρνη ούλο ζωή και χαρά είναι”, είπε ο Marcellos. “Ναι, γι’ αυτό τη λένε *Petit Paris*”, ηπρόστεσε η Anne.

Ο Περικλής: «Μια μέρα, παιδιά, να σας πάω σε μια ταβέρνα που ξέρω εγώ, που έχει το καλλίτερο ρεμπέτικο.»

Μαριγώ: «Αμάν, αμάν! Ρεμπέτικο, μπουζούκια, αμανέδες και ρακάκι, άλλο τίποτα δεν ξέρεις. Μόνο το κομπολόι σου λείπει!»

Περικλής: «Άσ’ τα αυτά τα σνομπίσματα, Μαριγώ. Δικιά μας μουσική είναι το ρεμπέτικο, και μας το ζηλεύει ούλη η οικουμένη.»

Και χαμογελώντας, αγκαλιάζει τη Μαριγώ και τραγουδάει σιγανά, “Κι εγώ ένας ρεμπέτης, ένας μάγκας είμαι...” Μα βλέποντας πως η Μαριγώ, αναστατωμένη, τον σπρώχνει και του ρίχνει κακές ματιές, βάζει τα μούτρα κάτω και σωπαίνει, και θυμάται τη μαμά του την Ευγενία: Αυστηρή, θρήσκια, που όταν ήλεγε κάνα τέτοιο τσαχπινιάρικο λόγο, ή καμιά μικρή βρισιά, τον στραβοκοίταζε και του ’λεγε, “Εσύ, Περικλή, βούλωσέ τονε!”

Έπειτα, σε λίγο πάλι, ο Περικλής φιλικά:

«Μαριγούλα, δεν είναι θέμα για καβγά, ξέρω, εσύ προτιμάς *clubs*, λέσχες, μα δεν μπορούμε κάθε βράδυ να ’μαστε στο “Sporting” ή στη “Λέσχη των Κυνηγών”, των κατσαδόρων!»

Marcellos: «*Si, si*, είχα κάτι βίζιτα από *Italia*, ηθέλανε να πάνε να ακούσουνε λαϊκή μουσική, και τως άρεσε πολύ το ρεμπέτικο.»

Anne: «Δεν ξέρω πολύ από ’υτή τη μουσική, μα στο *Bournebat* έχομε τον Καδή με το σαλβάρι του, που μας ξετρελαίνει με την κόψα του και με τα όμορφα τραγούδια του.»

Και ψιθυρίζει:

«Ας χαμηλώ-, ας χαμηλώναν τα βουνά,
να ’βλεπα το, να ’βλεπα το Μπουρνόβα,
να ’βλεπα την αγάπη μου,
τι άλλο θέλω ακόμα...»

«Ο μπάρμπας μου είναι λωλός και παλαβός δι’ αυτόν, και τον καλάει σε όλα τα *party*. *Isn’t it, Tony?* »

Tonis: «*Oh, yes!* Μα αυτός ο Καδής θα γίνει μεγάλος *star*, *you will see.*»

Περικλής: «Είναι μουσική που τιμάει την Σμύρνη, και κατά εμένα ενώνει στο μεράκι, στον πόνο, στην εκμετάλλευση και στη δυστυχία ούλο το λαουτζίκο μας, Ρωμιοί, Τούρκοι, Αρμεναίοι, Εβραίοι και Λεβαντίνοι. Γιατί τη Σμύρνη τη λένε και Φτωχομάνα, παρ’ όλα τα πλούτη τση και το μπερεκέτι τση. Αρέσει σε ούλους το ρεμπέτικο, και με τσοι καλοί Σμυρνιοί καλλιτέχνες, τα όργανα και τα νόστιμα τούρκικα λόγια για σεβντά, κισμέτι και τα λοιπά, έχει πολύ κέφι.

Κι όταν βγει κανένας και κάνει κάνα χορό, τσιφτετέλι ή χασάπικο, γίνεται χαμός, μακελειό!»

- Lucia: «Και στα *picnic*, στσι παρτίδες, πολλά όμορφα ρωμαίικα και ταλιάνικα τραγούδια λέμε, σαν το “Γιαλό–Γιαλό” και το “*O Sole Mio*”. Δεν το λέω δια το παίνεμα, μα ο γιος μας ο Aldo έχει φίνα, εξαιρετική φωνή, οι *Saleziani* τον πήρανε στη χορωδία τσ’ εκκλησίας. Μα είναι και σπορτίβος, αμολεί πολύ καλά τσερκένι.»
- Marcellos: «*E vero*, αλήθεια! Και να δείτε πώς ψέλνει στα λατινικά! Μα μη μου μιλάτε δια αυτά: Στο σχολείο όταν ήμουμε, μ’ ητιμωρήσανε δια τα λατινικά, που δεν τα ηκατάφερνα δια τίποτα. Ένα “*ruella agricolorum*” ήξερα, και μπάστα! Μια μέρα που μου ηθύμωσε ο καθηγητής, του λέω, “Εμείς οι Σμυρναίοι ξέρομε ο καθένας από πέντε γλώσσες, τι να τα κάνομε τα λατινικά;” *Mamma mia!* Είχε γίνει μαύρος, παράπονα στσι δικοί μου, *castigo*, τιμωρίες και τα λοιπά, μου ήβγαλε την πίστη κυριολεκτικά! Πώς ησκαπούλαρα το διωγμό από το Κολέγιο, μόνο ο Θεός κι εγώ το ξέρομε...»
- Περικλής: «Έχεις μεγάλο δίκιο, κι εμείς με τα αρχαία ελληνικά, και με τη συζήτηση και τα προβλήματα που δημιουργούμε με “καθαρεύουσα ή δημοτική”, χρόνο πολύτιμο χάνομε. Τρωγόμαστε ανάμεσά μας δια το κάθε τις: “Βασιλιά! Όχι βασιλιά!” Και στο φινάλε, πομένομε πίσω από τσ’ άλλες χώρες. Ο Θεός καλό να μας δείξει, μα δεν το βλέπω, αν δεν αλλάξομε αυτές τσ’ άσκημες συνήθειες που έχομε τώρα από χρόνια.»
- Tonis: «Δεν πιστεύω οι μεγάλοι αρχαίοι Έλληνες, αν σας βλέπουνε από κει που είναι, να ’ναι περήφανοι με σας δια αυτά.»
- Ούλοι μαζί: «Σωστό λακιρντί, Τονγ...»
- Marcellos: «Δεν ξέρω, παιδιά, δια ποιο πράγμα πρέπει κάποιος να είναι περήφανος, μα εγώ και η φαμίλια μου είμαστε περήφανοι δια το Κορδελιό μας, όπου ζούμε τώρα. Έχει πάρα πολύ αναπτυχτεί, με τσ’ όμορφες βίλες του, τα μπάνια του, το *Club “Petrocochino”* και το βαποράκι, που σε φέρνει σε ένα μισάωρο στην Πούντα.»
- Tonis: «*Yes, you are right!* Τσι προάλλες ηπέρασα από το Μπαϊρακλή, κι έδα κι εκεί να χτίζουνε ωραία σπίτια, μπαλτατζήδικα, *with beautiful view of the gulf*, και μια εκκλησία δια ττσι Φράγκοι. Ο φίλος μου ο τετραπέρατος ο Pittaco το ηκατάφερε αυτό το *project*, και λένε πως το Βατικανό θα του δώσει και ντεκορασιόνες.
- Περικλής: «Να φεύγομε, παιδιά, αύριο πρωί–πρωί πρέπει να πάω στη δουλειά μου, για να προφτάξω να έρθω και στσι κούρσες του Παραδείσου. Πακεταρίσματα τση σταφίδας έχομε πάλι...»
- Μαριγώ: «Αν τον αφήσω, θα κοιμηθεί με τη σταφίδα του!»

Ο Περικλής πλερώνει το λογαριασμό και αφήνει ένα μεγάλο μπαξίσι που ενθουσιάζει τα ηκαρσόνια, που ευχαριστούνε και καλοβραδιάζουνε έναν–έναν τση παρέας.

ΣΜΥΡΝΕΪΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΤΣΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ο Περικλής και οι φίλοι του στσι κούρσες του Παραδείσου

Ο Περικλής, που πάντα είναι στην ώρα του στα *rendez-vous* του, περιμένει τσοι φίλοι του στη *Gare*, στο σταθμό τση Πούντας, διαβάζοντας την γκαζέτα τση Κυριακής, τον “Κόπανο”.

Σε λίγο ήρχανε κι εκείνοι, ο Τονίς και ο Δημήτρης.

Ο Περικλής είχε κιόλας πάρει τα μπιλιέτα δια την πρώτη κλας, και μόλις το τρένο ησφύριξε, ήντουστε όλοι καθισμένοι. Και οι τρεις ντυμένοι σα γαμπροί, με πανταλόκι γκριζο, μπλε ζακέτα, καπέλο και μπαστούνι, σα βέροι λιμοκοντόροι. Είχε γίνει πια συνήθειο αυτό το *chic*, και οι γυναίκες ηφορούσανε μακριές ρόμπες *mousseline*, και τεράστια καπέλα με κορδέλες.

Ο Τονίς, που είχε ταξιδέψει πολύ και είχε μανία για τσι κούρσες και τα άλογα, κοιτώντας γύρω του ούλο αυτόν το λουσάτο κόσμο που ησυζητούσε ή διάβαζε γκαζέτες, “Αμάλθεια” ή “Impartial”, είπε:

«Θαρρείς πως πάμε στο Λονδίνο στο Derby, ή στο Grand Prix του Παρισιού!»

Δημήτρης: «Πολύ ευρωπαίζούμαστε, εύχομαι δια το καλό μας να ’ναι...»

Το βαρβάτο εγγλέζικο τρένο ήφτασε γρήγορα, σε περίπου είκοσι μινούτα, στον όμορφο σταθμό του Παραδείσου. Από κει σε μικρή απόσταση ήτανε ο Ιππόδρομος. Όταν ηφτάσανε, ηκαθίσανε.

Δημήτρης: «Εγώ δεν καταλαβαίνω και πολύ από κούρσες, μα κάνω χάζι αυτή την ατμόσφαιρα. Αυτό το μεράκι και το πάθος που έχουνε πολλοί, όταν βλέπουνε τα άλογα να τρέχουνε, προπαντός όταν το δικό τως πάει μπροστά. Βλέπετε και ακούτε, να, μπροστά μας, τσι φωνές, τα μπράβο, τα χοροπηδήματα, τα τσουπανάκια, τα φιλιά, τα κομπλιμέντα. Μα και κάμποσα μούτρα! *Facce scure*, θυμωμένες, απαρηγόρητες, απελπισμένες, αυτωνών που χάνουνε. Πολλή εμοσιόνα, θαρρείς πως χάσανε τον παράδεισο.»

Γελάνε οι άλλοι: «Πολύ σπιριτόζος έγινες, Δημητράκη», του λένε.

Συνεχίζει ο Δημήτρης, τώρα πια που ηπήρε φόρα κι ηαρέσανε τα λόγια του:

«Να, ακούστε τσοι βρε παιδιά! Μπράβο από ’δώ, μπράβο από εκεί, συγχαρητήρια, *félicitations*, και κάπου–κάπου λένε και στσι χαμένοι περαστικά: “*Geçmiş olsun*, δεν πειράζει, την επόμενη εσείς θα κερδέψετε!” Όλα αυτά σε ρωμαίικα, φραντσέζικα, εγγλέζικα, τούρκικα, αρμένικα... Μια *tour de Babel!*»

Πολλά όμορφα αλόγατα ήντουστε των Εγγλέζων Λεβαντίνων, που είναι οι πιο ουσάδες σε αυτό και σε πολλά άλλα *sport*. Και αλήθεια, είναι *gentlemen* πολύ *cool*, όπως λένε, δεν δείχουνε τσ’ εμοσιόνες τως σαν και τσ’ άλλοι τσοι φωναλάδες. Τσι παραπάνω κούρσες πάλι αυτοί τσ’ ηκερδίσανε, Paterson, Whittall-αίοι και λουπά, κι ηχάρηκε ο Τονίς. Μα και του Τούρκου του φίλου τως του Ενλιγασαδε, που είναι μεγάλο υποκείμενο, και του Ρωμιού γιατρού του Μπουτζά του Dr. Λοράνδου τα άλογα ηπήσανε καλές θέσες. Ωστόσο, ανάμεσα στσι διάφορες κούρσες, οι φίλοι μας ησυζητούσανε.

Ο Περικλής στον Τονυ:

«Πώς πάει η κατάσταση με το μπαμπάκι; Πολλές φάμπρικες κάνει ο μπάρμπας σου.»

- Tony: «Yes, συγγνώμη, ναι, μα είναι λίγο λωλή η κατάσταση. Μια ανεβαίνει, μια κατεβαίνει η ρεκόλτα και η τιμή, η αξία του. Είναι σαν κουμάρι. Μα εσύ, παίζεις πάντα μόνο με τσι σταφίδες; »
- Περικλής: «Ναι, πάντα. Δεν θέλω να ρισκάρω με άλλα προϊόντα, *products* όπως τα λέτε, Tony. Μπορεί κάτι με σύκα να κάνω, έχουν καλό όνομα οι “Smyrna Figs”, μα το κέρδος είναι περιορισμένο. Έχει μεγάλη *concurrence*, όπως ξέρεις. Μου λένε και για *orium*, το χασίσι του Αφίον, πως κερδίζεις πολλά όταν έχεις κοντράτα, μα δεν είναι για μένα. Μπορεί να φαλίρεις σε μια μέρα αν δεν το βρει ο αγοραστής πως είναι τση καλιτέ που ήθελε, και έχει και πολλά άλλα ρίσκα. Εσύ πώς πας, Δημήτρη, με τσ’ αλευρόμυλοι; »
- Δημήτρης: «Δόξα τω Θεώ, μια χαρά! Μα ξέρεις, η φαμίλια είναι χρόνια και ζαμάνια σ’ αυτή την *industrie*, όπως το λένε τώρα, που έχομε και τα καινούρια μηχανήματα. Δεν ήμαστε οι πρώτοι σαν τον Ισηγόνη, μα δεν πρέπει να παραπονιόμαστε. Το ψωμί βγαίνει και για μας, και για τον κοσμάκη που δουλεύει για μας.»
- Ούλοι μαζί: «Ναι, ο Ισηγόνης μεγάλος και τρανός ηγίνηκε, και ούλη η Σμύρνη τον καμαρώνει!»
- Είχε ακόμα κόσμο, σαματά, πολύ ταβατούρι στο’ εξέδρες, στσι *tribunes*, όπως τσι λέγει ο Tony, όταν οι φίλοι μας ηπήρανε δρόμο να φύγουνε, να πάνε στο σταθμό του Παραδείσου, που οι Εγγλέζοι είχαν χτίσει μαζί με το φαμόζικο το σιδερόδρομο “Aidin Railways”. Το τρένο δεν είχε έρθει ακόμη, κι ηκάτσανε στο *café* κι ηπαράγγειλαν καφέ και τζιτζιμπίρια.
- Δημήτρης: «Ωραίος ο Παράδεισος, κι ομόρφυνε ακόμα παραπάνω με το Αμερικάνικο Σχολείο. Τι πελώριο κτήμα είναι αυτό!»
- Tony: «Ναι, θα ’χει πολύ σουξέ αυτό το σχολείο. Εμείς, πριν, ηξέραμε τον Παράδεισο μόνο δια τσι κούρσες και τα εξοχικά του *Cousinery* και του Βουτσινά, και την ωραία φύση του, τσοι μπαχτσέδες του.»
- Περικλής: «Ναι, και ο όμορφος Μπουτζάς μας είναι δυο βήματα. Τον αποθύμησα...»
- Tony: «Μα θαρρώ, Περικλή, δια το καλοκαίρι πάτε ακόμα εκεί, εις το ωραίο εξοχικό σας που είναι κοντά στσι μεγάλοι *bienfaiteurs*, πώς τσοι λέτε, τσ’ ευεργέτες τση Σμυρναϊκίας Ρωμιουσύνης, τσοι Sevastoroulo, και την προτεσταντικά εκκλησία. Άκουσα πως οι Rees, οι Baltazzi και ο Forbes, που έχει εκείνο το παλάτι εδώ κοντά, ηβάλανε λόγια σ’ αυτούς του *Railway* δια να περάσουνε τη *linea*, τη γραμμή, κοντά στα σπίτια τως.»
- Περικλής: «Πολλά λέγονται, Σμύρνη είναι αυτή. Κουσέλι, παραμύθια, μεγαλεία και ρεμπέτες όσους θες, μα είναι και τόσο όμορφη, τη ζουλεύει ούλη η οικουμένη. *Petit* Παρίσι τη λένε οι ξένοι. Ναι, το καλοκαίρι πάμε όποτε μπορούμε στο Μπουτζαλιώτικο πατρικό σπίτι. Μα λένε τώρα, πως θα μεγαλώσουν ακόμη τα *Railways* με καινούριες γραμμές και πέρα απ’ το Αϊδίι.»
- Tony: «Ναι, το άκουσα κι εγώ από πρώτο χέρι, από πηγή εγγλέζικη, και πως το γκοβέρνο θα δώσει σε αυτά τα μέρη τζάμπα γης δια τσιφλίκια.»
- Δημήτρης: «Ναι, κάτι μου ’λεγε ο μπαμπάς μου. Μα λέει κιόλας πως είναι επικίνδυνα μέρη, έχει πολλούς εσκιγιάδες εκεί πέρα.»
- Περικλής: «Και πώς θα αφήσουνε αυτοί οι λόρδοι μας οι Εγγλέζοι τσι βίλες του Μπουτζά και του Μπουρνόβα, να πάνε τόσο μακριά, να μανατζάρουνε τα τσιφλίκια; Δύσκολη υπόθεση, δεν είναι πράμα που μπορεί να πάει μπρος όταν το αφεντικό δεν είναι εκεί...»

- Tonis: «Εσύ πάντα *conservative*, πώς το λέτε, συντηρητικός, μα με τσι καινούριες εγγλέζικες τεχνολογίες πολλά πράματα μπορούνε να πάνε καλά με λίγη *supervision*, λίγο *control*.»
- Περικλής: «Δεν με πείθεις, Εγγλέζε μου. Η γης θέλει δουλειά, και δικό σου ιδρώτα. Δεν βλέπεις τσοι Τούρκοι αγάδες, τσοι τσελεμπήδες σαν τσοι Καραοσμάνογλου; Στσοι Clarke, Paterson, Rees και παρέα πουλάνε τα τσιφλίκια τως! Αν αξίζανε τόσο, δεν θα το κάνανε.»
- Δημήτρης: «Ναι, τρέχουνε πολλοί Εγγλέζοι, και άλλοι σαν τσοι Μπαλτατζήδες, να τ' αγοράσουνε.»
- Περικλής: «Ναι, το ξέρω, μα δε βλέπω στο τέλος χαΐρι. Και οι Μπαλτατζήδες, αν και είναι οι αγαπημένοι των Σουλτάνων με τσοι παράδες που τως δανείζουνε, σε πολλά πράματα μαζί έχουν μπλέξει, κατά εμένα. Πώς το λέτε, Tony, *it is not my cup of tea*.»
- Tony: «Ναι, εσύ σταφίδα, και *only* σταφίδα!»
- Δημήτρης: «Εγώ συμφωνώ με τον Περικλή. Δεν είναι καιροί για μεγάλα ανοίγματα...»
- Tony: «*Okay, okay*, δεν θα μαλώσομε για αυτά, ο καθένας τσ' ιδέες του. Εγώ είμαι από *baby*-ς, πώς το λέτε εσείς, από τα γεννοφάσκια μου Μπουρνοβαλής, και έτσι θα 'πομείνω.»
- Οι άλλοι δύο: «Μπράβο, τα ρωμαίικα σου είναι φίνα, σε βλέπομε να πάρεις Ρωμιά! Βέβαια, ποιος αφήνει το Μπουρνόβα, το Bournabat που λένε και οι Λεβαντίνοι, με τα κρύα του όμορφα νερά, και πόσα άλλα μπερεκέτια, πλούτη και γλέντια, και να μη μιλάμε δια τα *sports*! Ούλο καινούριες *prouesses*, κατορθώματα, στο *fut bol*, στο *tennis*, στον αθλητισμό. Μπράβο, πολύ καπάτσοι είστε, μα βλέπομε πως κυριαρχεί μια εγγλέζικια ντισιπλίνα που λείπει πολύ σε άλλα μέρη, και βοηθεί πολύ τη νίκη στ' αγώνες.»
- Δημήτρης: «Μην γίνει παρεξήγηση, μα λένε πως οι παλιοί ηκαβγαλαντίζανε λίγο και δια το καλαμπούρι, όπως τσ' αρέσει ανάμεσά τως, δι' αυτά τα χωριά. Οι Μπουρνοβαλιώτες ηλέγανε, "Τέτοια ομορφιά, τέτοια νερά, πού θα βρείτε!" Οι Μπουτζαλιώτες ηπαινεύανε τα κυπαρίσσια, τη φύση που έχει ο Μπουτζάς, και οι Σεβδικιοϊλήδες την τάξη, τη σοβαρότητα, τα προϊόντα, μα και τσ' όμορφες κοπέλες του χωριού τως. Μα με το παρντόν, αν δεν ύπαρχε το Δαραγάτσι, η Πούντα, οι εμπορικοί μαχαλάδες, το *Quasi*, με λίγα λόγια το κέντρο τση Σμύρνης, από πού θα ηκερδίζανε τα παραδάκια τως, να κάνουνε τσι βίλες και να ζουν σαν πασάδες σε αυτά τα χωριά; »
- Περικλής: «Καλά τα λες Δημήτρη μου, γι' αυτό κι ηπήρα σπίτι στο σοκάκι του Πετροκόκκινου που είναι και συγγενής μου, απ' αυτά των Χιωτών ουστάδων με το κλειστό μπαλκόνι το δικό μας, το τζουμπαλίδικο. Μα δια τσοι Σεβδικιοϊλήδες μπορώ να πω από πείρα, πως πολλά χωρατά δεν σηκώνουνε. Βαριοί πολύ, σοβαροί άνθρωποι. Ναι, όμορφα κορίτσια, μα πού να τα πλησιάσεις, αμάν-αμάν το κοπελιό, ούτε μόνο του δεν μπορεί να περάσει από μπροστά απ' τον καφενέ. Θα βγάνει όνομα πως είναι αξετοσίπητη! Μα τα πάνε καλά με τσ' Ολλαντέζοι που ζούνε εκεί, γιατί είναι και αυτοί μούτρα, δεν είναι πολύ του γλεντιού. Μα άξιοι έμποροι, κόνσολοι και τα λοιπά.»
- Tony: «Θαρρώ πως εσείς οι έμποροι οι Χιώτες, δεν τα ηπηγαίνατε κάποτε και πολύ καλά με τσ' Ολλαντέζοι.»

Περικλής: «Βρε Τονι, είσαι μα το Θεό Εγγλέζος βέρος, ούλα τα ξέρεις! Μα δεν είναι και μυστικό τση Μασονίας... Ναι, είχε *competition* όπως λέτε εσείς, σκληρό ανταγωνισμό. Εμείς οι Χιώτες, που ησαρώσαμε ούλα τα λιμάνια τση *Méditerranée* και τση Μαύρης Θάλασσας, ημπήκαμε, ηφουντάραμε *in ripeno* και στο Άμστερνταμ. Χιώτης από 'δω, Χιώτης από εκεί, ούλοι περίπου συγγενείς, κουμπάροι. Μόνο με λόγο και χαρτί, δίχως ανάγκη *resin para*, μετρητά. "Φόρτωνε όσο μπορείς και μη σε κόφτει, οι Χιώτες στα όξω λιμάνια θα τα κανονίσουνε και θα γυρεύουνε και άλλο φορτίο." Λοιπόν, ηλωλαθήκανε οι γεργλίσιοι Ολλαντέζοι! Γράφουνε στο γκοβέρνο τως, στην κυβέρνησή τως, παράπονα και τα λοιπά, μα ούτε απάντηση ηπήρανε. Να σταματήσεις τσοι Χιώτες, θα πει να σταματήσεις το θαλασσινό εμπόριο. 500 κομπανίες χιώτικες μόνο στη Σμύρνη, και το πιο αστείο, μα έξυπνο δια τη γνώμη μου, είναι πως φορτώνουμε *les marchandises* σε ολλαντέζικα βαπόρια!»

Ο Τονις διακόπτει τον Περικλή και λέει:

«Στο τέλος ησυμφωνήσατε, φίλοι σαν και πριν!»

Περικλής: «Βέβαια, έτσι ηγίνηκε. Μα το τρένο σε λίγο φεύγει, να φύγομε. Κερνάω εγώ, παιδιά...»